

PPT internering - Cijfergegevens

Slide 2

We zullen u een aantal gegevens uit verschillende bronnen presenteren (de bronnen staan er telkens bij vermeld). Deze presentatie is louter beschrijvend – dus zonder interpretaties of verklarende analyses- deze cijfergegevens zijn bedoeld om de discussies en analyses te ondersteunen die door de experts aan deze Ronde tafel gegeven worden.

Het eerste deel van de presentatie zal zich toespitsen op enkele algemene gegevens: het aantal dossiers per KBM en hun verdeling op basis van de locatie en de modaliteit van de geïnterneerde personen.

Nadien gaan we dieper in op de gegevens inzake de instroom in de internering om vervolgens te focussen op de doorstroom in de verschillende interneringstrajecten en tenslotte op de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde personen.

Slide 3.

Titel I

Slide 4 :

De evolutie van het aantal geïnterneerde personen, ressorterend onder de Kamers voor de Bescherming van de Maatschappij = de KBM's. Deze cijfergegevens zijn afkomstig van de KBM's en voor 2016 werden deze door de (toenmalige) Commissies voor de Bescherming van de Maatschappij verstrekt, vóór de inwerkingtreding van de huidige interneringswet in oktober 2016.

Deze tabel toont ons de evolutie van het aantal geïnterneerde personen, die van de verschillende KBM's afhangen. Het is dus een "momentopname" van de situatie op een bepaald moment.

Zoals we kunnen zien, zijn er verschillen tussen de KBM's en enkele schommelingen over de afgelopen jaren heen:

- Vooreerst stellen we een daling vast van het aantal dossiers dat door de KBM's beheerd werd van 2016 tot 2018, voor alle KBM's, met uitzondering van Gent;
- Voor de Franstalige KBM's is het aantal geïnterneerde personen gedaald als we de "foto" van juni 2022 vergelijken met die van april 2016, terwijl er voor de meeste Nederlandstalige KBM's na een vermindering van het aantal geïnterneerde personen opnieuw een continue stijging is sedert 2019/2020 (op basis van de KBM-gegevens). Deze stijging is meer uitgesproken voor de KBM van Gent.

Slide 5

- Op deze dia ziet u een overzicht van de situaties per KBM, begin juni 2022.
- **De categorie in de psychiatrische afdeling** (van de gevangenis): dit betreft de geïnterneerde personen van wie de juridische situatie definitief is en voor wie de KBM gevat werd. Deze zijn

hetzij in afwachting van de eerste zitting (van de KBM) hetzij in afwachting van de uitvoering van een rechterlijke uitspraak (van de KBM) (meestal plaatsing).

- **Voor de kolom “totaal plaatsing”:** dit omvat de geïnterneerde personen wiens plaatsingsbeslissing uitgevoerd werd, namelijk geïnterneerde personen in een IBM/ABM (Inrichting voor de Bescherming van de Maatschappij of een Afdeling voor de Bescherming van de Maatschappij, het equivalent in Vlaanderen) en plaatsingen buiten DG EPI (buiten het Directoraat-Generaal van de gevangenissen).

Deze laatste categorie betreft de extrapenitentiaire plaatsingen, namelijk in: de FPC's van Gent en Antwerpen, CRP Les Marronniers, de beveiligde psychiatrische afdeling van Chêne-aux-haies en in andere inrichtingen met specifieke afdelingen zoals LFP in Bierbeek (Langdurig Forensisch Psychiatrische zorg), de zogenaamde longstay-afdeling, en Levanta, de afdeling voor high risk vrouwen in Zelzate. Hieronder vallen ook enkele geïnterneerde personen die in bepaalde settings geplaatst werden op basis van artikel 14 van de vorige wet, namelijk de Wet voor de Bescherming van de Maatschappij (van 1964) en wiens plaatsing door de KBM's verlengd werd (zoals bepaald in artikel 135 paragraaf 5, de overgangsbepalingen in de interneringswet).

- **IOP:** dit betreft de geïnterneerde personen die “vrij op proef” zijn, wat, zoals u kunt zien, het grootste deel vertegenwoordigt (1930 geïnterneerde personen zijn vrij op proef binnen een totaal van 3933).
- **Andere:** komt overeen met geïnterneerde personen in vrijheid in afwachting van de eerste zitting (van de KBM); zijn onder elektronisch toezicht; vervroegd vrijgelaten met het oog op de verwijdering van het grondgebied of overlevering; evenals geïnterneerde personen die geseind en dus voortvluchtig zijn.

Slide 6

Dit taartdiagram toont de verdeling van de geïnterneerde personen – begin juni 2022- volgens verschillende modaliteiten/verblijfplaatsen:

- IOP voor invrijheidstelling op proef;
- Plaatsing buiten DG EPI: dit zijn de extrapenitentiaire plaatsingen waarover we het daarnet hadden;
- de categorie “binnen DG EPI” omvat zowel geïnterneerde personen in de psychiatrische afdelingen (van de gevangenissen) als geïnterneerde personen die binnen een IBM/ABM geplaatst zijn;
- VLV en overlevering: vervroegde invrijheidstelling met het oog op de verwijdering van het grondgebied of met het oog op de overlevering;
- ET: elektronisch toezicht – het percentage wordt niet weergegeven in het taartdiagram omdat er in totaal (slechts) 4 personen zijn;
- “Zonder hechtenistitel in afwachting van eerste zitting” (van de KBM) betreft geïnterneerde personen die na de interneringsuitspraak in vrijheid verblijven en die op een rechterlijke uitspraak van de KBM wachten na de eerste zitting.

Slide 7 : Titel II

We zullen gegevens inzake de instroom van geïnterneerde personen bekijken.

Slide 8 :

Deze grafiek, gebaseerd op gegevens van de Dienst Strafrechtelijk Beleid, toont de evolutie van het aantal interneringsuitspraken van 1995 tot en met 2020.

- de precieze cijfers worden dan hernomen van 2016 tot en met 2020. We beginnen hier met 2016, ter herinnering, het jaar van de inwerkingtreding van de huidige interneringswet.

Na een daling van het aantal interneringsuitspraken in 2016-2017, zien we sinds 2018 een toename van de interneringsuitspraken.

Slide 9

Deze tabel toont ons het totaal van de beslissingen die door de KBM's genomen zijn in het kader van hun eerste zittingen, uitgesplitst naar taalrol.

De stijging van het aantal interneringsbeslissingen die we op de vorige slide zagen, gaat hand in hand met een toename van de rechterlijke uitspraken in het kader van de eerste zitting.

Kijken we naar de uitsplitsing per taalrol dan blijkt deze stijging groter te zijn voor de Nederlandstalige KBM's (samen genomen).

Een ander interessant gegeven, dat niet in deze tabel is opgenomen, betreft de situatie van waaruit de geïnterneerde personen op de eerste zitting verschijnen. Sinds 2019 zien we elk jaar dat ongeveer 30% van de geïnterneerde personen dat op de eerste zitting voorkomt, vanuit vrijheid verschijnt.

Met andere woorden, 70% van de geïnterneerde personen dat op eerste zitting verschijnt, is van hun vrijheid beroofd (doorgaans vanuit een psychiatrische afdeling (van de gevangenis)) en dit zowel voor de Franstalige als Nederlandstalige KBM's.

Slide 10

Deze slide toont het aantal inwoners in het rechtsgebied van elke KBM en het aantal beslissingen dat door elke KBM genomen werd in het kader van de eerste zitting in 2019 en 2020.

Het doel van deze tabel was om na te gaan of het aantal beslissingen dat na de eerste zitting van de KBM werd gewezen, kon gekoppeld worden aan het aantal inwoners van elk hof van beroep.

Nemen we het voorbeeld van Gent en Antwerpen, dan is dat niet het geval want voor een vrij gelijkaardig aantal inwoners in deze twee hoven van beroep is het aantal genomen beslissingen na de eerste zitting beduidend verschillend.

Wat de Franstalige KBM's betreft, heeft de KBM van Bergen een hoger aantal beslissingen na de eerste zitting in vergelijking met bijvoorbeeld KBM Luik en rekening houdend met de populatie van deze rechtsgebieden.

Slide 11

Deze tabellen geven informatie over de evolutie van de gemiddelde dagpopulatie van geïnterneerde personen in de inrichtingen van DG EPI op nationaal niveau, vervolgens uitgesplitst naar regio.

Sinds 2019 zien we een stijging van het aantal geïnterneerde personen binnen DG EPI, en dit meer bepaald in Vlaanderen.

Slide 12 : Titel III

Voor dit tweede deel ligt de focus op de doorstroom in de verschillende interneringstrajecten.

Dit betreft de doorstroom naar de plaatsingslocaties; de doorstroom vanuit de settings alwaar men van zijn vrijheid is beroofd of geplaatst en tenslotte de definitieve uitstroom uit de maatregel en dus de definitieve invrijheidstelling.

Slide 13 :

We zullen beginnen met de **instroom in de plaatsingslocaties**.

Zoals u weet, zijn er verschillende categorieën van plaatsingslocaties volgens de wet:

- Inrichtingen en afdelingen voor de bescherming van de maatschappij, binnen de gevangenissen (categorie B);
- Andere plaatsingslocaties – in artikel 3 van de wet. C = FPC en D = inrichtingen met plaatsingsovereenkomst. Op deze laatste twee type inrichtingen wordt in deze tabel de nadruk gelegd.

De tabel op deze dia geeft extra informatie over de opvangcapaciteit in deze extrapenitentiaire plaatsingslocaties:

- zowel wat betreft de actueel voorziene plaatsen;
- als de weergave van het totaal aantal plaatsen dat zal bestaan zodra LFPC Aalst (Langdurig Forensisch Psychiatrisch Centrum) in Vlaanderen en de FPC's van Waver en Paifve in Wallonië operationeel zullen zijn.

Wat het FPC van Paifve betreft moet worden opgemerkt dat deze inrichting de huidige 205 plaatsen van de IBM van Paifve zullen integreren.

Slide 14

We zullen nu naar de evolutie van de wachtlijsten voor de plaatsingslocaties kijken. Hier tonen we de situatie in het Nederlandstalige landsgedeelte.

- **Voor de FPC's:** zien we een constante uitbreiding van de wachtlijsten (verdrievoudigd over een periode van 3,5 jaar).

We wijzen erop dat personen tegelijkertijd op meerdere wachtlijsten staan, aangezien de Nederlandstalige KBM's dikwijls meerdere plaatsingslocaties in hetzelfde vonnis aanwijzen. Voor de FPC's staat de overgrote meerderheid van de mannen gelijktijdig op de wachtlijst van FPC Gent en FPC Antwerpen.

- **LFP – Levanta en GoLF:**

We dienen de cijfergegevens in deze tweede tabel wat te contextualiseren.

Wanneer bijvoorbeeld op 22 juli wordt gesteld dat de LFP-wachtlijst 4 geïnterneerde personen bevat, betekent dit niet dat er slechts 4 zogenaamde "long stay"-geïnterneerden zijn in de settings alwaar men van zijn vrijheid is beroofd of geplaatst. Aangezien de verblijfsduur in deze afdeling per definitie lang is, worden de aanmeldingsprocedures (en dus ook het opname-akkoord) regelmatig "on hold" gezet, dus nog niet behandeld en opgeschort in afwachting van het perspectief op een uitstroom en dus een open plaats.

GoLF is een afdeling in Bierbeek voor geïnterneerde personen met een verstandelijke beperking, voor wie men een re-integratie vooropstelt (het betreft hier dus niet een zogenaamde longstay-eenheid).

En voor Levanta: staan soms ook vrouwen zowel op de wachtlijst van FPC Antwerpen als op de wachtlijst van Levanta in het psychiatrisch ziekenhuis St.-Jan Baptist Zelzate.

Tot slot tonen we ook het aantal oriëntaties naar de ABM's van Merksplas en Turnhout in afwachting van de uitvoering van de plaatsing in augustus 2022 (ook hier zijn er veel "dubbele oriëntaties").

Slide 15

Deze dia toont ons de evolutie van de wachtlijsten voor het Franstalige landsgedeelte.

We zien hier vrij stabiele cijfers voor CRP Les Marronniers en een stijging die de laatste jaren wordt waargenomen voor wat de wachtlijst voor Paifve betreft. De praktijk van de dubbele oriëntaties bestaat hier ook, maar veel minder dan in Vlaanderen.

Naast deze gegevens en betreffende de huidige wachttijden voor de 2 lijsten merken we op dat de maximale wachttijd van de oudste beslissing begin oktober 2022 iets meer dan 3 jaar bedroeg voor CRP Les Marronniers en iets meer dan 1 jaar voor Paifve.

Tenslotte, en om volledig te zijn met betrekking tot de instroom in de plaatsingslocaties, moet worden opgemerkt dat, naast deze wachtlijsten op niveau van de psychiatrische afdelingen (van de gevangnissen), deze 2 plaatsingslocaties ook naar hen georiënteerde geïnterneerde personen vanuit vrijheid moeten opnemen (na een eerste zitting of na een herroeping en soms ook in het kader van een schorsing).

Slide 16

De eerste tabel (links) geeft het aantal geïnterneerde personen weer voor wie de KBM een plaatsing heeft bevolen en die in augustus 2022 nog in psychiatrische afdelingen (van gevangnissen) verbleven.

De tabel rechts in beeld toont het aantal geïnterneerde personen zonder verblijfsrecht in de locaties alwaar men van zijn vrijheid is beroofd of geplaatst.

In totaal: gaat het om 47 geïnterneerde personen in Nederlandstalige inrichtingen en 98 in Franstalige inrichtingen.

Slide 17

We gaan nu dieper in op de doorstroom in het zorgcircuit op basis van **de door de KBM's uitgesproken beslissingen van een invrijheidstelling op proef.**

Zoals we voor de plaatsingslocaties hebben gedaan, geven we ook hier als indicatie de opvangcapaciteiten weer of het specifieke aanbod voor deze doelgroep dat door de FOD Volksgezondheid gesubsidieerd wordt, doch in het kader van een invrijheidstelling op proef. Wat het aantal bedden of plaatsen betreft, hebben deze cijfers betrekking op psychiatrische ziekenhuizen (HP), psychiatrische verzorgingstehuizen (MSP) en initiatieven beschut wonen (IHP). De crisis- of time-out plaatsen in bepaalde ziekenhuizen zijn eveneens inbegrepen. En tot slot het volledige mobiele en ambulante aanbod wat hier in aantal voltijds equivalenten uitgedrukt wordt (en niet in aantal opvolgingen).

In totaal gaat dit om 1141 bedden of plaatsen in deze verschillende structuren, waaronder ook crisisbedden en bijna 112 VTE's die gefinancierd worden voor een mobiel of ambulant aanbod.

Slide 18

Dit staafdiagram toont de invrijheidstellingen op proef die na een eerste zitting door de KBM's in 2021 toegekend werden en verdeeld volgens de plaatsen waarnaar ze georiënteerd werden. Deze gegevens tonen het overzicht van de oriëntaties voor de Nederlandstalige KBM's.

- ➔ In 90% van de gevallen gaat het om een invrijheidstelling op proef na eerste zitting uitgesproken voor geïnterneerde personen die zich op het moment van hun verschijning in vrijheid bevonden.

- ➔ Met betrekking tot de oriëntatie van dit traject in het kader van een invrijheidstelling op proef:
 - In 52 situaties gaat het om een ambulant traject, met verblijf in een zelfstandige woonst;
 - In 53 situaties betreft het een residentieel traject, naar psychiatrische ziekenhuizen (41), settings binnen het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap – 6), 4 naar Initiatieven Beschut Wonen (IBW) en 2 naar Psychiatrisch VerzorgingsTehuizen (PVT);
 - De 2 andere betroffen begeleid wonen.

Slide 19

Dit staafdiagram toont de invrijheidstellingen op proef die na een eerste zitting door de Franstalige KBM's in 2021 toegekend werden en verdeeld volgens de plaatsen waarnaar ze georiënteerd werden.

- ➔ In 82% van de gevallen gaat het om een invrijheidstelling op proef na eerste zitting uitgesproken voor geïnterneerde personen die zich op het moment van hun verschijning in vrijheid bevonden. "Andere" in de kleurenlegende betreft geïnterneerden die op het moment van verschijning onder elektronisch toezicht (als alternatief voor de voorlopige hechtenis) stonden.

- Met betrekking tot de oriëntatie van dit traject in het kader van een invrijheidstelling op proef:
- In 53 situaties gaat het om een ambulante traject in een zelfstandige woonst;
 - In 22 situaties betreft het een residentieel traject naar psychiatrische ziekenhuizen (11), naar een woonzorgcentrum (5), naar Initiatieven Beschut Wonen (4) en in een residentiële setting van de gehandicaptenzorg (AVIQ-Phare 2);
 - De 3 anderen betroffen onthaalhuizen of niet-erkende opvangcentra.

Deze vaststellingen liggen qua verhoudingen en zorgtrajecten in lijn met de vaststellingen gebaseerd op de gegevens van 2019 en 2020, zowel voor de Franstalige als Nederlandstalige KBM's.

Slide 20

We gaan nu dieper in op **de in 2021 uitgesproken beslissingen tot een invrijheidstelling op proef in het kader van het verder beheer van de internering (vanuit het statuut van plaatsing of elektronisch toezicht)**.

De tabellen laten dus zien van waaruit de geïnterneerde personen vrij op proef gesteld werden en waarnaar ze georiënteerd werden.

Deze informatie is zeer gedetailleerd, maar samenvattend kunnen we hetvolgende onthouden:

Voor de Nederlandstalige KBM's (links):

- 186/221 of 84% van de invrijheidstellingen op proef oriënteren naar een psychiatrisch ziekenhuis;
- 10,5% naar een "andere inrichting" die voornamelijk overeenkomt met VAPH-structuren (13/23);
- 5,5% naar een zelfstandige woonst;

Tot slot: iets meer dan 2/3 (69%) van de invrijheidstellingen op proef werden toegekend aan geïnterneerde personen die in een DG EPI-inrichting verbleven (psychiatrische afdelingen/ABM).

Voor de Franstalige KBM's (rechts):

- 76% van de invrijheidstellingen op proef oriënteren naar een psychiatrisch ziekenhuis;
- 17,5% naar een "andere inrichting" (= een beetje van alles – psychiatrische verzorgingstehuizen, woonzorgcentra of psychogeriatrische afdelingen, initiatieven beschut wonen, therapeutische gemeenschappen of onthaalhuizen);
- 6,5% wordt naar een zelfstandige woonst georiënteerd;

Tot slot: 57% van de invrijheidstellingen op proef werden toegekend aan geïnterneerde personen die in een DG EPI-inrichting verbleven (psychiatrische afdelingen/IBM).

Slide 21

Deze dia toont het aantal beslissingen tot herroeping van een invrijheidstelling op proef door de Nederlandstalige en Franstalige KBM's in de afgelopen 3 jaren.

We hebben deze cijfergegevens inzake de herroepingen afgezet ten opzichte van het aantal geïnterneerde personen dat vrij op proef was begin december van elk van deze 3 jaren.

Proportioneel vertegenwoordigen deze herroepingen dus ongeveer, afhankelijk van het jaar en KBM's, tussen de 7 en 11% van het aantal geïnterneerde personen dat het statuut van een invrijheidstelling op proef heeft.

Slide 22

We sluiten deze presentatie af met de laatste fase van het interneringstraject, de **definitieve invrijheidstelling**.

Deze tabel toont u het aantal beslissingen tot definitieve invrijheidstelling uitgesproken door de Nederlandstalige en Franstalige KBM's in de afgelopen 3 jaren.

We hebben telkens het totale aantal onderzochte dossiers gespecificeerd dat in het kader van een definitieve invrijheidstelling onderzocht werd.

Dit geeft ons de volgende verhoudingen:

In totaal blijkt dat meer dan $\frac{1}{4}$ (27 tot 28%) van deze onderzoeken in een definitieve invrijheidstelling resulteerde.

Als we dezelfde gegevens per taalrol bekijken:

Voor de Franstalige KBM's:

- ongeveer 40% van de onderzoeken resulteerde in een definitieve invrijheidstelling

Voor de Nederlandstalige KBM's:

- ongeveer 20% van de onderzoeken resulteerde in een definitieve invrijheidstelling.